

**POLITICA EXIM BANCA ROMÂNESCĂ
PRIVIND COMBATEREA FAPTELOR
DE DARE DE MITĂ ÎN DOMENIUL
CREDITELOR LA EXPORT
SUSȚINUTE OFICIAL**

REVIZIE ANUL 2020

I. PRINCIPII GENERALE

În calitate de instituție a statului român care susține oficial creditele la export și în concordanță cu prevederile *Acordului OCDE privind creditele la export care beneficiază de susținere oficială* și cu *Recomandările Consiliului OCDE privind darea de mită și creditele la export susținute oficial*¹, Exim Banca Românească a adoptat un set de măsuri care vizează prevenirea și combaterea faptelor de dare de mită în domeniul creditelor la export care beneficiază de susținere oficială din partea Exim Banca Românească în numele și în contul statului.

Acordul OCDE urmărește promovarea unor condiții echitabile de susținere oficială a tranzacțiilor internaționale din partea statelor membre, astfel încât concurența între exportatori să se bazeze pe calitatea și prețul produselor și nu pe sprijinul financiar acordat de state creditelor la export.

Acordul OCDE a fost adoptat integral în legislația comunitară prin *Regulamentul (UE) nr. 1233/2011 al Parlamentului European și al Consiliului privind aplicarea anumitor orientări în domeniul creditelor la export care beneficiază de susținere oficială*, anexa II la Regulament fiind chiar *Acordul*.

Conform *Regulamentului (UE) nr. 1233/2011* principiile și orientările cuprinse în *Acordul OCDE* se aplică în cadrul Uniunii Europene, astfel că statele membre care implementează programe de susținere a creditelor la export se raportează la condițiile stabilite de participanții la *Acord*.

În același scop, OCDE a încheiat *Convenția privind combaterea faptelor de dare de mită ale funcționarilor internaționali în tranzacțiile comerciale internaționale* (1997) și a emis *Recomandări* privind măsurile pe care statele membre și nemembre ale *Acordului*, ar trebui să le ia în cazul în care se intenționează susținerea oficială din partea unui stat pentru derularea unui contract de export care a implicat sau implică fapte de dare de mită (*Recomandările Consiliului privind faptele de dare de mită și creditele la export susținute oficial*). Sancțiunile în ceea ce privește aceste fapte vor fi cele prevăzute în jurisdicția națională.

Convențiile și Recomandările care au stat la baza elaborării acestei *Politici* sunt:

- *Convenția privind Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică* din 14 decembrie 1960 (art. 5 litera (b))
- *Recomandările OCDE pentru întreprinderile multinaționale*, [C(76)99/FINAL, așa cum au fost modificate], în special, capitolul VII privind combaterea mitei și solicitarea de mită și șantajul;
- *Convenția OCDE privind combaterea dării de mită funcționarilor publici străini în cadrul tranzacțiilor comerciale internaționale* (denumită în continuare "Convenția împotriva dării de mită")
- *Recomandarea Consiliului OCDE privind combaterea faptelor de dare de mită funcționarilor publici străini în tranzacțiile internaționale* [C (2009) 159 / REV1/FINAL cu modificări], denumită în continuare "Recomandarea 2009", incluzând Anexa II "Ghidul bunelor practici privind controlul intern, etica și conformitatea", care face parte integrantă din Recomandarea 2009;

¹ adoptată de Consiliul OCDE la 13 martie 2019

- *Recomandarea Consiliului OCDE pentru părțile implicate în dezvoltarea cooperării privind gestionarea riscului de corupție* [C (2016) 156]
- *Convenția anti-corupție și Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției (UNCAC)*, prin care se sprijină și se completează reciproc ratificarea și punerea în aplicare a UNCAC pentru o abordare cuprinzătoare în combaterea corupției în tranzacțiile comerciale internaționale.

În considerarea acestor reglementări și a recomandărilor OCDE pentru combaterea faptelor de dare de mită în domeniul creditelor la export, prezenta politică stabilește principiile avute în vedere în cadrul activității Exim Banca Românească de susținere a creditelor la export, în numele și în contul statului

În sensul prezentei *Politici* se definesc următoarele:

- *creditul la export* reprezintă facilitatea financiară care permite unui cumpărător extern să achiziționeze bunuri/servicii de la un exportator român și să le achite la un anumit termen de la livrare (plata pe credit). Creditul la export poate avea forma creditului furnizor sau a creditului cumpărător;
- *dovadă credibilă*² se definește ca fiind acel element de fapt care ar putea fi considerat o suspiciune rezonabilă, astfel încât să constituie baza luării unei decizii, în cazul absenței unor dovezi contrare;
- *susținerea oficială* a creditelor la export³ reprezintă sprijinul financiar acordat de stat pentru susținerea unor contracte de export de bunuri, servicii sau leasing-uri financiare, cu o durată egală sau mai mare de doi ani. Susținerea oficială poate îmbrăca diverse forme ca: finanțare de tipul creditului cumpărător, mecanism de susținere a ratei dobânzii, garanție/asigurare contra riscurilor de neplată asociate cumpărătorului sau țării acestuia;
- *instituțiile financiare multilaterale* (IFM) sunt Banca Africană de Dezvoltare, Banca Asiatică de Dezvoltare, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Banca Interamericană de Dezvoltare și Grupul Băncii Mondiale;
- *măsuri echivalente* reprezintă rezoluții privind darea de mită prin intermediul acordurilor de amânare a urmăririi penale sau al acordurilor de neînceperea urmăririi penale, precum și cele rezultate din orice admitere formală sau auto-raportare voluntară, acolo unde ele există. Condițiile oricăror măsuri echivalente convenite cu autoritatea judiciară relevantă pot fi luate în considerare de către Exim Banca Românească atunci când se analizează oportunitatea unor acțiuni în acest sens;
- *părți relevante* - solicitantul, cumpărătorul, împrumutatul și orice parte cu care Exim Banca Românească are sau intenționează să aibă o relație contractuală. În sensul prezentei *Politici*, "partea cu care Exim Banca Românească are sau are intenția să aibă o relație contractuală" se referă la orice parte dintr-o tranzacție de credit la export cu care Exim Banca Românească are sau intenționează să aibă o relație contractuală directă care rezultă dintr-un contract scris sau orice angajament similar, în care există o manifestare a consimțământului reciproc al Exim Banca Românească și al părții contractante de a încheia o relație de împrumut, garanție și/sau de asigurare (nu se includ partenerii de reasigurare, cofinanțare sau contragarantare);
- *funcționar public străin* – orice persoană cu atribuții de ordin legislativ, administrativ sau judiciar într-o țară străină, fie că este numit sau ales; orice persoană care exercită o funcție publică într-o țară străină, inclusiv pentru o agenție națională sau pentru o întreprindere

² pct. 1 lit. h din Recomandările OCDE privind darea de mită și creditele la export AD/ECG(2017)7

³ Conform art. 5 cap. I din Acordul OCDE adoptat prin Regulamentul (UE) nr. 1233/2011

publică; orice oficial sau agent al unei organizații publice internaționale; jurații din cadrul unor instanțe străine;

- *funcționar public român* - în sensul legii penale (Legea 286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare) funcționar public este persoana care, cu titlu permanent sau temporar, cu sau fără o remunerație:
 - a) exercită atribuții și responsabilități, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor puterii legislative, executive sau judecătorești;
 - b) exercită o funcție de demnitate publică sau o funcție publică de orice natură;
 - c) exercită, singură sau împreună cu alte persoane, în cadrul unei regii autonome, al altui operator economic sau al unei persoane juridice cu capital integral sau majoritar de stat, atribuții legate de realizarea obiectului de activitate al acesteia.

De asemenea, se consideră *funcționar public*, în sensul legii penale, persoana care exercită un serviciu de interes public pentru care a fost investită de autoritățile publice sau care este supusă controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu public;

- *țară străină* – orice structură guvernamentală națională sau locală a oricărei alte țări decât România
- *darea de mită* - oferirea, promisiunea, sau darea de bani sau alte foloase unui funcționar public direct sau prin intermediari, pentru acel funcționar sau pentru o terță parte, pentru îndeplinirea, neîndeplinirea, urgentarea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri. Aceleași prevederi se aplică în mod corespunzător și faptelor săvârșite de către sau în legătură cu persoanele care exercită, permanent sau temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice dintre cele prevăzute în art. 175 alin. (2) din Codul Penal sau în cadrul oricărei persoane juridice.

Conform anexei 1 la *Convenția OECD privind combaterea dării de mită către funcționarii publici în tranzacțiile internaționale*, darea de mită funcționarilor publici se definește ca oferirea, promisiunea, sau darea, direct ori indirect, de bani sau alte foloase unui funcționar public străin direct sau prin intermediari, pentru acel funcționar sau pentru o terță parte, pentru a îndeplini sau a nu îndeplini un act privitor la îndatoririle sale de serviciu, în scopul facilitării încheierii unei tranzacții sau obținerii unui folos necuvenit în cadrul tranzacțiilor comerciale internaționale.

II. ACȚIUNI ȘI MĂSURI SPECIFICE

Transpunerea principiilor prevăzute de *Recomandările OCDE* în activitatea desfășurată de Exim Banca Românească pentru susținerea creditelor la export se concretizează în următoarele direcții de acțiune:

- Exim Banca Românească informează exportatorii și, dacă este cazul, alte părți relevante cu privire la consecințele juridice ale faptelor de dare de mită în tranzacțiile comerciale internaționale în conformitate cu prevederile legislației române, inclusiv cele referitoare la faptele de dare de mită funcționarilor publici străini și români, precum și la faptele de dare de mită în sectorul privat;
- Exim Banca Românească încurajează exportatorii și alte părți relevante, după caz, să dezvolte, să aplice și să documenteze sistemele de control adecvate care să prevină și să identifice faptele de dare de mită;

- Exim Banca Românească încurajează exportatorii să crească gradul de conștientizare asupra faptului că părțile implicate în tranzacțiile comerciale internaționale trebuie, de asemenea, să respecte toate legile și reglementările relevante care interzic darea de mită în statul sau în jurisdicția în care își desfășoară activitatea;
- Exim Banca Românească promovează o conduită de afaceri responsabilă a tuturor părților implicate în solicitarea de acordare a susținerii oficiale pentru un credit la export;
- Exim Banca Românească dezvoltă, aplică și documentează sisteme adecvate de control în cadrul activității de susținere oficială a creditelor la export, care urmăresc să descurajeze faptele de dare de mită în tranzacțiile comerciale internaționale și care sunt susținute de pregătirea adecvată a personalului, de mecanisme de raportare și proceduri de audit intern;
- În conformitate cu legislația națională, Exim Banca Românească stabilește proceduri, privind furnizarea către organele de urmărire penală de informații /dovezi credibile care să arate că acordarea sau executarea contractului de export a implicat fapte de dare de mită.

În cadrul procesului de analiză a solicitărilor de finanțare/garantare/asigurare a creditelor de export pe termen mediu și lung, Exim Banca Românească va lua în considerare orice informație primită din partea oricărei părți implicate în solicitare, în scopul identificării unor eventuale riscuri asociate faptelor de dare de mită, relaționate la încheierea și/sau executarea contractului de export.

Evaluarea acestor riscuri se face gradual, în funcție de informațiile obținute pe parcursul analizei.

II.1. Evaluarea inițială

Solicitările de acordare a produselor de finanțare, garantare și asigurare a creditelor de export pe termen mediu și lung vor fi supuse de către Exim Banca Românească unui proces de evaluare, în scopul identificării riscurilor asociate faptelor de dare de mită și luării măsurilor corespunzătoare de diminuare a acestor riscuri. În acest sens, în relația cu exportatorii, părțile implicate în tranzacție sau părțile relevante, Exim Banca Românească:

- Solicită părților implicate în solicitarea unui produs să pună la dispoziție toate informațiile necesare derulării procesului de evaluare inițială, și acolo unde este cazul, de evaluare suplimentară ulterioară, încă din etapa de depunere a documentației necesare analizei;
- Solicită exportatorilor și acolo unde este cazul, altor părți relevante să declare că nici ei și nici orice alta persoană fizică sau juridică care acționează în numele lor în legătură cu tranzacția de export (de ex. agenții) nu au fost sau nu vor fi implicați în fapte de dare de mită către funcționari publici străini și români și către firme din sectorul privat;
- Solicită exportatorilor și după caz, altor părți relevante să declare dacă ei sau orice alte persoane fizice sau juridice care acționează în numele lor în cadrul tranzacției (de exemplu agenții):
 - ✓ sunt trimiși în judecată sau, după cunoștințele lor, sunt urmăriți penal pentru încălcarea legislației care reglementează infracțiunea de dare de mită în orice țări; și /sau
 - ✓ dacă, în cursul unei perioade de cinci ani anterioară depunerii cererii de acordare a unui produs, au fost sau nu condamnați în orice instanță pentru încălcarea legilor oricărei țări împotriva faptelor de dare de mită, au fost subiectul unor măsuri echivalente sau au fost menționați/găsiți ca implicați în săvârșirea unor fapte de dare de mită printr-o sentință publică, pronunțată de către o instanță de arbitraj;
- Solicită exportatorilor și, după caz, altor părți relevante precum și oricăror persoane fizice sau juridice care acționează în numele lor în cadrul tranzacției, de exemplu agenții, să declare dacă sunt incluși pe listele IFM cu persoane fizice/juridice sancționate pentru fapte de dare de mită și verifică declarația respectivă;

- Solicită exportatorilor și, după caz, altor părți relevante să declare dacă comisioanele și taxele plătite sau convenite să fie plătite oricărei persoane fizice sau juridice care acționează în numele lor în legătură cu tranzacția, cum ar fi agenții, corespund sau vor corespunde unor servicii legitime și justificate din punct de vedere legal;
- Solicită exportatorilor și după caz, altor părți relevante ca, în cazul unei cereri formulate de Exim Banca Românească în mod expres, să pună la dispoziție informații privind:
 - ✓ identitatea oricărei persoane fizice sau juridice, cum ar fi agenții, care acționează în numele exportatorului și, dacă este cazul, a altor părți relevante în tranzacție;
 - ✓ valoarea și scopul comisioanelor și taxelor plătite sau convenite a fi plătite acestor persoane, precum și
 - ✓ țara sau jurisdicția în care s-au plătit sau s-a convenit să fie plătite aceste comisioane și taxe.

Declarațiile menționate mai sus pot fi obținute și prin intermediul altor părți implicate în tranzacția de export, atunci când, datorită caracteristicilor produsului, Exim Banca Românească nu are o relație contractuală cu exportatorul sau partea relevantă.

II.2 Evaluare suplimentară /Măsuri suplimentare

În situația în care Exim Banca Românească identifică riscuri legate de fapte de dare de mită sau are motive să creadă că tranzacția de export ar fi putut implica fapte de dare de mită sau în scopul eliminării oricărei suspiciuni privind astfel de fapte, Exim Banca Românească analizează informațiile cuprinse în documentația aferentă solicitării și în declarațiile menționate la capitolul **II.1** de mai sus în vederea aplicării de măsuri suplimentare, cum ar fi, spre exemplu:

- În cazul în care, în ultimii cinci ani, una dintre părțile implicate în tranzacție a fost condamnată pentru încălcarea legilor împotriva faptelor de dare de mită, a fost subiect al unor măsuri echivalente sau au fost menționați/găsiți ca implicați în săvârșirea unor fapte de dare de mită printr-o sentință publică, pronunțată de către o instanță de arbitraj, se verifică dacă partea în cauză a luat, a menținut și a documentat măsurile interne corective și preventive adecvate, cum ar fi, acolo unde este cazul, înlocuirea persoanelor care au fost implicate în fapte de dare de mită sau adoptarea sistemelor adecvate de control, auditarea acestora și punerea la dispoziție a rezultatelor acestor audituri periodice etc.
- Se verifică dacă alte părți implicate în tranzacția de export sunt incluse în listele cu persoane fizice/juridice sancționate pentru fapte de dare de mită, ale uneia din IFM;
- Se verifică dacă nivelul comisioanelor și taxelor plătite sau convenite a fi plătite, scopul și locul plății acestora par să fie adecvate tranzacției și dacă par să corespundă unor servicii justificate din punct de vedere legal;
- Măsurile suplimentare se pot extinde și asupra altor părți implicate într-o tranzacție, inclusiv, de exemplu, asupra societăților mixte și a partenerilor de consorțiu, solicitând informații suplimentare privind beneficiarul real și situația financiară a oricărei părți implicate în tranzacție;
- Se pot lua în considerare rapoartele disponibile în cadrul Punctului Național de Contact pentru OCDE, la momentul încheierii unui anumit caz, potrivit procedurii cuprinse în Liniile Directoare referitoare la întreprinderile multinaționale.

II.3 Evaluarea finală și luarea deciziei

În urma analizei informațiilor obținute în cadrul evaluării inițiale și/sau a aplicării măsurilor suplimentare cu privire la tranzacție sau la o parte implicată în tranzacție, Exim Banca Românească

poate solicita informații suplimentare, poate refuza acordarea produsului sau poate continua procesul de analiză în vederea acordării produsului.

Organele de urmărire penală competente să investigheze faptele de corupție conform legislației penale și procesul penal românesc vor fi sesizate cu celeritate de către Exim Banca Românească în cazul în care, înainte de acordarea sprijinului oficial pentru creditele de export, sunt cunoscute afirmații/dovezi credibile că darea de mită a fost implicată în acordarea contractului de export sau în executarea acestuia.

Exim Banca Românească va refuza acordarea produsului solicitat dacă evaluarea inițială și/sau măsurile suplimentare, conduc la concluzia că tranzacția a implicat fapte de dare de mită și/sau dacă declarațiile mai sus menționate, nu sunt furnizate.

În cazul în care se decide acordarea produsului, Exim Banca Românească poate stabili condiții prealabile sau ulterioare semnării contractelor precum, dar nu limitat la:

- obligații conform cărora Exim Banca Românească va fi informat cu privire la orice modificări semnificative ale declarațiilor deja furnizate;
- obligații conform cărora exportatorul și, după caz, alte părți relevante și orice persoană fizică sau juridică care acționează în numele acestuia în legătură cu tranzacția, cum ar fi agenții, au respectat și vor respecta legislația și reglementările relevante care interzic faptele de dare de mită în țara sau jurisdicția în care își desfășoară activitatea;
- dreptul de a derula un audit sau de a verifica sistemele de control ale unei părți implicate, a tranzacției pentru care se acordă susținerea oficială, inclusiv toate plățile relevante etc.

II.4 Măsuri aplicabile ulterior aprobării produsului

După acordarea sprijinului oficial pentru creditele de export, în funcție de informațiile pe care le are la dispoziție, Exim Banca Românească poate aplica următoarele măsuri:

- În cazul în care deține informații/dovezi credibile că încheierea sau executarea contractului de export a implicat fapte de dare de mită, Exim Banca Românească va informa prompt autoritățile cu competență în domeniul investigării, urmăririi penale și instrumentării legale a faptelor de corupție;
- În cazul în care, în legătură cu o anumită tranzacție, una din părțile implicate este condamnată pentru încălcarea legilor împotriva dării de mită, este subiect al unor măsuri echivalente sau este găsită vinovată de darea de mită ca parte a unui acord arbitral disponibil public, Exim Banca Românească va identifica și aplica măsuri corespunzătoare, în conformitate cu legislația română aplicabilă și fără a aduce atingere drepturilor oricărei părți care nu este responsabilă de dare de mită, cum ar fi: măsuri suplimentare, refuzul plății despăgubirii/garanției, rambursarea sumelor puse la dispoziție;
- În cazul în care Exim Banca Românească are motive să creadă că tranzacția a implicat fapte de dare de mită (de ex. informații din presă, din surse credibile, informații furnizate de părți implicate în tranzacție), aplică în continuare măsuri suplimentare (de exemplu, rapoarte de presă dintr-o sursă de renume, informații furnizate de părțile implicate în tranzacție, informații whistle-blower etc.).

III. RAPORTĂRI ȘI MONITORIZARE. TRANSPARENȚĂ

Exim Banca Românească va transmite Grupului de lucru pentru credite de export și garanții al OCDE (ECG) informații referitoare la tranzacțiile în care încheierea sau executarea unui contract de export a implicat fapte de dare de mită și care au condus la o condamnare pentru încălcarea legilor împotriva dării de mită sau a unor măsuri echivalente împotriva uneia dintre părțile implicate în tranzacție sau în cazul în care una dintre părțile implicate a fost menționată/găsită ca implicată în săvârșirea unor fapte de dare de mită printr-o sentință publică pronunțată de către o instanță de arbitraj.

În măsura în care legislația română aplicabilă va permite, Exim Banca Românească va transmite inclusiv informații privind partea în cauză și acțiunile corespunzătoare adoptate.

Exim Banca Românească va publica pe site-ul extern cadrul de reglementare al OCDE privind combaterea faptelor de dare de mită în cadrul tranzacțiilor comerciale internaționale, precum și prevederile legislației naționale referitoare la consecințele faptelor de dare de mită.

În același timp, în relația cu clienții/potențialii clienți, Exim Banca Românească va promova principiile prevăzute de Recomandarea Consiliului OCDE, subliniind necesitatea unor eforturi comune pentru identificarea, prevenirea și combaterea faptelor de corupție în derularea tranzacțiilor comerciale internaționale.

În scopul stabilirii unei abordări comune privind modul de implementare a prevederilor Recomandărilor OCDE, participarea Exim Banca Românească la ședințele Grupului de lucru al OCDE pentru credite și garanții de export și la reuniunile Participanților la *Acordul OCDE privind susținerea oficială a creditelor la export*, va asigura expertiza necesară corelării demersurilor cu organismele internaționale și cu celelalte ECA-uri, în contextul unui schimb de informații referitoare la bune practici și direcții de acțiune în acest domeniu.

IV. DISPOZIȚII FINALE

În cadrul Exim Banca Românească sunt promovate principiile etice, integritatea morală și comportamentul profesionist și transparent, prin cunoașterea și respectarea de către toți salariații a prevederilor procedurii generale *NI.PG31 Cod de etică al personalului Exim Banca Românească S.A.*, conștientizarea personalului cu privire la consecințele legale ale faptelor de dare de mită, posibilitățile de recunoaștere și obligațiile de raportare, identificarea și administrarea conflictelor de interese în conformitate cu *Politica privind administrarea conflictelor de interese*.

În același timp, Exim Banca Românească aplică măsuri de cunoaștere a clientelei în vederea reducerii posibilității ca instituția să sufere pierderi reputaționale, prin negocierea sau acordarea de produse care să sprijine tranzacții de export bazate pe fapte de corupție.

Prevederile prezentei *Politici* se completează cu prevederile *Recomandărilor* și a oricăror altor documente oficiale ale UE și OCDE emise în aplicarea acestora.

Pentru aplicarea în mod concret a principiilor din prezenta politică, Exim Banca Românească în numele și în contul statului colaborează și cu alte instituții ale statului implicate în acest proces, în vederea unei abordări comune privind acțiunile și măsurile de identificare, prevenire și combatere a dării de mită în cadrul tranzacțiilor de export care beneficiază de susținere oficială.